

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในสังคม ภาษาแสดงเอกลักษณ์ของชาติ ภาษาเป็นสื่อในการศึกษาวิชาทุกแขนง ดังนั้นถ้าคนในชาติสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วย่อมประสบความสำเร็จและก้าวหน้าในกิจการต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่ง

ประเทศไทยมีภาษาไทยเป็นของตนเองมานานถึง 700 ปี ภาษาไทยซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการอนุรักษ์และสืบทอดคุณค่ามาจนทุกวันนี้ หนึ่งการลงใจให้เด็กและเยาวชนของเราหันมาสนใจวัฒนธรรมทางภาษาของไทยให้เขา เกิดค่านิยมอันพึงประสงค์ให้ได้กล่าวคือ ให้เขาภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของภาษาไทย ถ้าทำได้สำเร็จเขาก็จะหันมาใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล และจะเต็มใจแก้ไขข้อบกพร่องผิดพลาดของเขาเอง นอกจากนี้ยังเป็นการ "กัน" อิทธิพลของวัฒนธรรมอันไม่เหมาะสมของต่างประเทศด้วย เพราะทุกวันนี้เราจะละกีดกันสิ่งเหล่านี้ได้ยาก แต่ถ้าเราทำให้เด็กและเยาวชนของเรามีค่านิยมอันพึงประสงค์ได้ทั่วถึงแล้ว เราก็จะปลอดภัยและการอนุรักษ์ภาษาไทยก็จะทำได้โดยไม่ยากนัก ครูอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยจะเป็นกำลังสำคัญหรือ "ทัพหน้า" ในเรื่องนี้ (ประจวบ สุนทรางกูร, 2526 : 1)

เป็นนิมิตอันดีที่บุคคลในวงการศึกษาไทยทุกฝ่ายร่วมมือกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในอันที่จะหาวิธีการที่ดีที่สุดมาช่วยกันพัฒนาด้านการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมตั้งที่เป็นอยู่ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) มีนโยบายหลักที่จะส่งเสริม พัฒนาหลักสูตร นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการคิดเป็น

ทำเป็น ตำราต้นเป็น และแก้ปัญหาเป็น การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภท โดยมุ่งปรับปรุงและวางระบบการตรวจสอบมาตรฐานและวิทยฐานะ และเป็นการวางระบบการติดตามประเมินผลและการนิเทศการศึกษา. การฝึกอบรมครูทั้งก่อนประจำการ และระหว่างประจำการให้ครูสามารถสอนผู้เรียนให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น สัตถะกระบวนการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย การรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น และความสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมรวมทั้งการเรียนการสอนเน้นภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2524 : 91-92)

ก่อนการปรับปรุงหลักสูตรพุทธศักราช 2521 และ 2524 นั้น วิธีการสอนภาษาไทยมีลักษณะคล้ายกันในหมู่ครูผู้สอน กล่าวคือ ครูผู้สอนดำเนินการสอนโดยให้ผู้เรียนอ่านแล้วครูอธิบาย สลับกับการตอบคำถามในแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ผู้เรียนจึงเป็นฝ่ายรับความรู้ทุกอย่างในรูปการจำเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ การสอนลักษณะเช่นนี้ ไม่ได้ก่อให้เกิดพัฒนาการทางภาษาแต่อย่างใดเลย ล้วนิต ยมารักษ์ (2526 : 15) กล่าวว่า การยึดเยียดให้จำไม่ใช่การพัฒนา แต่เป็นการละกีดกัน ทั้งนี้เพราะไม่คำนึงว่าหัวใจของการเรียนการสอนคือ ต้องดำเนินไปตามศักยภาพของผู้เรียน ผู้สอน นักเรียน มีศักยภาพซ่อนเก็บไว้นในตัว โดยไม่มีโอกาสใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางเสริมสร้าง (ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2520 : 103)

แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้นำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 มาใช้ในการเรียนการสอนได้ 3 ปีแล้วก็ตาม แต่จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรใหม่นี้ประสบปัญหาที่ยังไม่สามารถสนองนโยบายได้ดังที่ตั้งใจไว้ สาเหตุสำคัญที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นอุปสรรคสำคัญยิ่ง คือ ครูผู้สอนมิได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน หมายถึงครูยังคงให้ตัวผู้สอนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ตัวอย่างเช่น การสอนวิซีกส์ส่วนใหญ่ ยังสอนเน้นเป็นรายวิชา สอนโดยครูเป็นผู้อธิบาย บอกเล่า สรุปลงใจงาน และท่องจำ ครูยังไม่พยายามทำความเข้าใจในหลักการ และแนวทางการสอนในบัลลูนที่ให้ยึดจุดประสงค์ในแต่ละวิชาเป็นหลัก ให้มีการวัดพื้นความรู้เดิมก่อนสอนเพื่อให้ความรู้ต่อเนื่องกัน ครูเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยากไม่มีเวลาพอที่จะจัดทำ

จาก การสังเกตและสนทนาซักถามพบว่าครูส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะสอนตามแผนและปฏิบัติให้ได้ แต่ยังคงขาดผู้ให้ความสนับสนุนชี้แจงแนะแนวทางให้ ถ้าผู้บริหารหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการได้ชี้แจงให้ความ สนใจในปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่แล้ว จะทำให้ครูเปลี่ยนวิธีการเก่าที่สอน โดยยึดหนังสือเป็นหลักมา เป็นการสอนโดยยึดจุดประสงค์ตามแนวทางของหลักสูตรได้ (กาญจนา รัญญาโชโต และ เล่าวคนธ์ อรุณรักษ์, 2526 : 66)

ฐปะณีย์ นาครทรรพ (2526 : 12-13) ได้เสนอแนะแนวทางในการสอนไว้ว่า "ต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งของครูและนักเรียน ครูเป็นผู้ช่วยจัดสถานการณ์ในการเรียนรู้ ให้แก่เด็ก เด็กต้องเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น ให้อ่านเองเป็น คิดเองเป็น ปรึกษาหารือ ทำงานกลุ่มได้ ครูสุรุประเต็น" และ เสนอวิธีจัดกิจกรรมการเรียน ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มทำงาน
2. ฝึกอ่านในใจ
3. ให้อธิบายปัญหา
4. สนทนาหน้าชั้น
5. สร้างสรรค์งานเขียน
6. เรียนโดยค้นคว้า
7. ศึกษานอกสถานที่
8. มีการถามตอบ
9. มอบงานรายบุคคล
10. จัดผลงานแสดง

ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาต้องตระหนักในหน้าที่อันสำคัญยิ่งของตนว่า จะต้องสอนให้เยาวชนไทยสามารถพัฒนาตัวเอง ไปตามศักยภาพของแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือสอนเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และจะได้มาพัฒนาประเทศอีกโสดหนึ่ง

การสอนภาษานั้นเป็นเรื่องของความละเอียดอ่อน ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน หลักสูตรมัธยมศึกษาในปัจจุบันก็ได้เปลี่ยนแปลงให้สอดคล้อง

กับนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องในเรื่องการ
 สอนภาษาจะต้องหาทางเร่งปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนภาษาในโรงเรียนให้มี
 มาตรฐานดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ วิธีการใหม่วิธีหนึ่งที่ได้มีการนำมาใช้ก็คือ การนิเทศการศึกษา
 ภายในโรงเรียน วิธีดังกล่าวนี้อาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร
 ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ตลอดจนครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสอน บุคลากรที่กล่าว
 มานั้นจะต้องเข้าใจ และยอมรับหลักการการนิเทศนี้ ถ้าทำได้จะแก้ปัญหาเรื่องการขาดอัตรา
 กำลังคนจากศึกษานิเทศก์จากกรมเจ้าสังกัดโรงเรียน และครูประจำการจะได้มีความกระตือรือร้น
 ที่จะปรับปรุงการสอนของตนเองด้วย

การนิเทศการสอนของศึกษานิเทศก์หรืออาจารย์นิเทศก์นิสิตฝึกสอนนั้น เท่าที่ปฏิบัติ
 กันมาคือ การเข้าไปสังเกตการสอนในชั้นเรียนแล้วประเมินผลโดยพิจารณาตามหัวข้อที่กำหนดให้
 ในลักษณะความเรียงและให้ข้อเสนอนะ ซึ่งดูมีลักษณะเป็นอัตนัยมาก เพราะไม่สามารถบอก
 ปริมาณความมากน้อยของพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ถ้าให้ผู้นิเทศก์ส่งคนสังเกตการสอนของครู
 ผู้สอนก็อาจประเมินผลออกมาแตกต่างกันไปความรู้สึกล้วนตัวหรือการตีความหมายจากการสังเกต
 และการตัดสินใจเป็นหลัก ดังนั้นการนิเทศการสอนเช่นนี้จึงยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ต่อมา
 ได้มีผู้ทดลองนำวิธีการสังเกตการสอนโดยเน้นที่พฤติกรรมทางวาจาซึ่งดัดแปลงมาจากต่างประเทศ
 เป็นการสังเกตอย่างเป็นระบบ ถ้าผู้สังเกตมีความแม่นยำในรหัสแล้ว แม้ว่าจะสังเกตกี่ครั้ง
 ก็ตามก็จะได้ผลออกมาใกล้เคียงกันทุกครั้ง

ในต่างประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา เริ่มใช้ระบบการสังเกตการเรียนการสอน
 ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2503) และปรับปรุงกันเรื่อยมา
 วิธีการสังเกตการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบที่ได้รับความนิยมมากคือ วิธีวิเคราะห์พฤติกรรม
 ทางวาระระหว่างครูกับนักเรียนของแฟลนเดอร์ส (Flanders Interaction Analysis
 Teaching)

วงการศึกษไทยนั้นได้มีผู้นำวิธีวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาระระหว่างครูกับนักเรียนของ
 แฟลนเดอร์ส มาทดลองใช้ในงานวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 เป็นต้นมา นานประมาณ 15 ปี

แต่วิธีนี้ยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควรซึ่งมาจากสาเหตุของการที่ครูผู้สอนไม่นิยมให้ผู้เข้าไปดูการสอนของตน การขาดผู้สังเกตที่มีคุณภาพดีเพียงพอ และหน่วยศึกษานิเทศก์ไม่ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการประเมินการสังเกตการสอน สำหรับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้น วิเชียร เกษประทุม วิจัยเรื่อง "กิริยาร่วมทางวาทะระหว่างนักศึกษาฝึกสอนระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง กับนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาไทย" เมื่อปีพุทธศักราช 2520 ในขณะนั้นยังไม่ได้เริ่มใช้หลักสูตรใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ครูเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาวิเคราะห์หาคำว่าเมื่อใดเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรใหม่ครบทุกระดับชั้นแล้ว ครูประจำการที่สอนวิชาภาษาไทยได้รับการอบรมตามแนวหลักสูตรใหม่มีมากขึ้น และผลของการอบรมนั้นครูได้นำไปปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพียงใด

งานวิจัยนี้สิ่งมุ่งที่จะนำเอาวิธีวิเคราะห์กิริยาร่วมทางวาทะระหว่างครูกับนักเรียนของ แพลนเดอรัล มาใช้ทดลองสังเกตการสอนของครูประจำการในช่วงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทางกำหนดวงงานที่เกี่ยวข้องในอันที่จะหาวิธีการปรับปรุงคุณภาพของครูสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กิริยาร่วมทางวาทะระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นเรียนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนของกิริยาร่วมทางวาทะระหว่างครูกับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือครูสอนวิชาภาษาไทย 20 คน และนักเรียน 20 ห้องเรียน จากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2526 จำนวน 20 โรงเรียน
2. ตัวอย่างประชากรเป็นครูที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือรู้วิธีวิเคราะห์กิจกรรมร่วมทางวาจาในการเรียนการสอนตามระบบของแฟลนเดอร์ส์มาก่อน
3. การรวบรวมข้อมูลได้มาจากการบันทึกพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของกระทรวงศึกษาธิการ
4. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึง เพศ อายุ ภูมิหลังทางการศึกษา เศรษฐกิจ ครอบครัวของครูและนักเรียน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในโรงเรียน
5. กิจกรรมร่วมทางวาจาระหว่างครูและนักเรียนเป็นพฤติกรรมที่สังเกตและบันทึกได้ตามแบบวิเคราะห์กิจกรรมร่วมทางวาจาของแฟลนเดอร์ส์ กิจกรรมร่วมทางวาจาดังกล่าวมีรหัสดังนี้คือ
  - การยอมรับความรู้สึกของนักเรียน คือรหัสที่ 1
  - การชมเชยหรือการสนับสนุนให้กำลังใจ คือรหัสที่ 2
  - การยอมรับหรือนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ คือรหัสที่ 3
  - การถามโดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนตอบ คือรหัสที่ 4
  - การบรรยาย คือรหัสที่ 5
  - การให้แนวทางการออกคำสั่ง คือรหัสที่ 6
  - การวิจารณ์หรือการใช้อำนาจของครู คือรหัสที่ 7
  - นักเรียนพูดหรือตอบเป็นรายบุคคล คือรหัสที่ 8₁
  - นักเรียนพูดหรือตอบเป็นหมู่พร้อมกัน คือรหัสที่ 8₂
  - นักเรียนอ่านเป็นรายบุคคล คือรหัสที่ 8₃
  - นักเรียนอ่านเป็นหมู่ คือรหัสที่ 8₄
  - นักเรียนพูดริเริ่ม คือรหัสที่ 9

การเจียบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ คือรหัสที่ 10₁

การเจียบที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือการวุ่นวายสับสน ซึ่งไม่อาจ
จำแนกพฤติกรรมในขณะนั้นเข้าอยู่ในประเภทใด คือรหัสที่ 10₂

ข้อตกลงเบื้องต้น

กิจกรรมทางวาทะระหว่างครูและนักเรียนในการเรียนการสอนภาษาไทย ถือว่า
เป็นการแสดงออกอย่างจริงจัง และเป็นตัวอย่างที่เพียงพอของพฤติกรรมทั้งหมดระหว่างครู
และนักเรียน

คำจำกัดความ

กิจกรรมทางวาทะ หมายถึงพฤติกรรมทางวาทะหรือการพูดโต้ตอบกันระหว่างครูกับ
นักเรียน หรือนักเรียนกับนักเรียน

ครู หมายถึงครูประจำการที่มีวุฒิปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทยที่สอนระดับมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร รวม
20 โรงเรียน

นักเรียน หมายถึงนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 20 โรงเรียน

พฤติกรรมการสอน หมายถึงการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องกันของครูสอนภาษาไทย 2
คาบเรียน (ประมาณ 50 นาที)

อิทธิพลทางอ้อม หมายถึงอิทธิพลที่เกิดจากพฤติกรรมทางวาทะของครู แสดงออกมาใน
พฤติกรรมประเภทที่มีรหัส 1, 2, 3 และ 4 พฤติกรรมประเภทที่มีรหัส 1 ได้แก่การยอมรับความรู้สึกของ

นักเรียน พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 2 ได้แก่ การชมเชย ส่นับลนุน ใหัก้าสงใจ พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 3 ได้แก่การยอมรับหรือน้าความคิดเห็นของนักเรียนมาใช่ และพฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 4 ได้แก่ การถามค้าถามนักเรียน

อิทธิพลทางตรง หมายถึงอิทธิพลที่เกิดจากพฤติกรรมทางวาลาของครูแสดงออกมาในพฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 5, 6 และ 7 พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 5 ได้แก่ การบรรยายหรืออธิบายพฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 6 ได้แก่การใหเ้าแนวทางหรือออกค้าสั่งและพฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 7 ได้แก่การวิจาลณ์หรือการใช้อ้านาจของครู

การใช้เวลาพูดของครู หมายถึงเวลาทั้งหมดที่ครูแสดงพฤติกรรมทางวาลาในชั้นเรียนภาษาไทย ได้แก่พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7

การใช้เวลาพูดของนักเรียน หมายถึงเวลาทั้งหมดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมทางวาลาในชั้นเรียนภาษาไทย ได้แก่พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 8₁, 8₂, 8₃, 8₄ และ 9

การให้นักเรียนพูดเป็นรายบุคคล หมายถึงเวลาทั้งหมดที่นักเรียนพูดหรือตอบเป็นรายบุคคลหรือการใช้ค้าพูดของนักเรียนแต่ละคน เพื่อส่นองค้าพูดของครูได้แก่พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 8₁

การให้นักเรียนพูดหรือตอบเป็นหมู่พร้อมกัน หมายถึงเวลาทั้งหมดที่นักเรียนพูดตอบเป็นหมู่ย่อยหรือพูดพร้อมกันทั้งชั้น ได้แก่พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 8₂

การให้นักเรียนอ่านเป็นรายบุคคล หมายถึงเวลาทั้งหมดที่นักเรียนอ่านเป็นรายบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 8₃

การให้นักเรียนอ่านเป็นหมู่ หมายถึงเวลาทั้งหมดที่นักเรียนอ่านเป็นหมู่ย่อย หรืออ่านพร้อมกันทั้งชั้น ได้แก่พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 8₄

การกระตุ้นพฤติกรรม หมายถึงเวลาที่ครูกระตุ้นหรือใหัก้าสงใจนักเรียนให้แสดงพฤติกรรมทางวาลา ได้แก่พฤติกรรมประเภทที่มิรหัล 1, 2 และ 3

การควบคุมพฤติกรรม หมายถึง เวลาที่ครูออกคำสั่งหรือแนะแนวทางหรือแสดงว่าครูเป็นใหญ่ในการเรียนการสอน การดูว่านักเรียน ได้แก้พฤติกรรมประเภทที่ 6 และ 7

การบรรยาย หมายถึง การบรรยายข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหรือวิธีการต่าง ๆ ในการแสดงความคิดเห็นของครู ได้แก้พฤติกรรมประเภทที่ 5

การพูดริเริ่มของนักเรียน หมายถึง เวลาทั้งหมดที่นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นหรือตั้งคำถามถามครู ได้แก้พฤติกรรมประเภทที่ 9

การเจียบที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หมายถึง เวลาที่เกิดการเจียบขึ้นในชั้นเรียน เพื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งของครูและนักเรียน เช่น ครูเขียนกระดานดำ นักเรียนอ่านในใจ เป็นต้น ได้แก้พฤติกรรมประเภทที่ 10₁

การเจียบที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือการวุ่นวายสับสน หมายถึง การเจียบที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเฉย ๆ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และการวุ่นวายสับสนที่จำแนกไม่ได้ว่าเป็นพฤติกรรมประเภทใด ได้แก้พฤติกรรมประเภทที่ 10₂

เวลาที่ครูใช้ในการถาม หมายถึง การใช้เวลาของครูที่ตั้งคำถามถามนักเรียน ทั้งในแนวแคบและแนวกว้าง ได้แก้พฤติกรรมประเภทที่ 4

รหัส หมายถึง ตัวเลข 1-10 ที่ใช้บันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกในชั้นเรียนทั้ง 10 ประเภท มี 14 รหัส

ตารางวิเคราะห์ หมายถึง ตารางที่สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาทะที่ดัดแปลงมาจากวิธีของแพลนเดอร์ส ประกอบด้วย การแบ่งตารางตามแนวตั้ง และแนวนอน ด้านละ 14 ช่อง (14 × 14) แต่ละช่องแทนด้วยตัวเลขรหัสของพฤติกรรมทางวาทะเฉพาะช่วงนั้น ๆ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ค	หมายถึง	การใช้เวลาพูดของครู
น	หมายถึง	การใช้เวลาพูดของนักเรียน

ร	หมายถึง	การทุจริตเริ่มของนักเรียน
พร	หมายถึง	การให้นักเรียนพูดหรือตอบเป็นรายบุคคล
พม	หมายถึง	การให้นักเรียนพูดหรือตอบเป็นหมู่พร้อมกัน
อร	หมายถึง	การให้นักเรียนอ่านเป็นรายบุคคล
อม	หมายถึง	การให้นักเรียนอ่านเป็นหมู่
กต	หมายถึง	การกระตุ้นพฤติกรรมของนักเรียน
กค	หมายถึง	การควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน
อ	หมายถึง	การใช้อิทธิพลทางอ้อมของครู
ต	หมายถึง	การใช้อิทธิพลทางตรงของครู
บ	หมายถึง	การใช้เวลาบรรยายของครู
ถ	หมายถึง	การใช้คำถามถามนักเรียน
ค/น	อัตราส่วน หมายถึง	อัตราส่วนระหว่างการใช้เวลาพูดของครูกับการใช้ เวลาพูดของนักเรียน
พร/พม	อัตราส่วน หมายถึง	อัตราส่วนระหว่างการให้นักเรียนพูดหรือตอบเป็นราย บุคคลกับการให้นักเรียนพูดหรือตอบเป็นหมู่พร้อมกัน
อร/อม	อัตราส่วน หมายถึง	อัตราส่วนระหว่างการให้นักเรียนอ่านเป็นรายบุคคลกับ การให้นักเรียนอ่านเป็นหมู่
กต/กค	อัตราส่วน หมายถึง	อัตราส่วนระหว่างการกระตุ้นกับการควบคุมพฤติกรรม ของนักเรียน
ร/น	อัตราส่วน หมายถึง	อัตราส่วนระหว่างการทุจริตเริ่มของนักเรียนกับ เวลาที่นักเรียนพูดทั้งหมด
บ/ค	อัตราส่วน หมายถึง	อัตราส่วนระหว่างการใช้เวลาบรรยายกับการใช้ เวลาพูดทั้งหมดของครู
อ/ต	อัตราส่วน หมายถึง	อัตราส่วนระหว่างการใช้อิทธิพลทางอ้อมกับการใช้ อิทธิพลทางตรงของครู

ถ/ค อัตราร้อยละ หมายถึง

อัตราร้อยละระหว่าง เวลาที่ครูใช้ในการถามกับการใช้
เวลาพูดทั้งหมดของครู

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. ครูสอนภาษาไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการสอนและนำไปเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของตน
2. ได้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสอนที่เป็นมาตรฐาน สำหรับนำไปใช้ตรวจสอบคุณภาพของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย
3. สถาบันฝึกหัดครู และสถาบันอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ผลิตครูจะได้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพิจารณา สดัดให้มีการศึกษาอบรมในเรื่องการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยแก่นิสิตนักศึกษาฝึกสอน ตลอดจนครูอาจารย์ที่เลี้ยง
4. เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย